

اینجا هیچ نشانه‌ای از قدیمی‌ترین ندارد، به جز یک تابلو!

روی تابلوی سفیدرنگ تقاطع خیابان وصال - انقلاب، در جایگاه پمپ بنزینی که هیچ نشانه‌ای از قدیمی بودن در آن نیست، نوشته شده «قدیمی‌ترین پمپ بنزین فعال کشور!»؛ قدیمی‌ترینی که هیچ نشانه‌ای حتی یک آجر از خود به جا نگذاشته و حالا باید با همین تابلو خود را معرفی کند.

به گزارش ایسنا، سازه یک جایگاه خود نماد قدمت یک پمپ بنزین می‌تواند باشد و جایگاه دیگری حتی یک نشانه‌ی کوچک از قدمت طولانی‌اش و صنعتی که به کشور وارد کرده، در خود ندارد و مجبور است با نصب یک تابلو موجودیت خود را اعلام کند! اکبر نعمت‌الهی مدیر موزه‌ها و مرکز اسناد صنعت نفت در گفت‌وگو با ایسنا می‌گوید: نخستین پمپ‌نزین در تهران در خیابان امیریه و تقاطع گمرک ایجاد شده بود که چند سال پیش و برای ایجاد مترو توسط شهرداری تخریب شد.

او دومین پمپ بنزین ساخته شده در تهران را در تقاطع خیابان وصال و انقلاب امروز معرفی می‌کند و ادامه می‌دهد: این جایگاه پمپ بنزین قبل از انقلاب اسلامی تغییراتی در ساختار فیزیکی خود ایجاد کرد که در طول سال‌های بعد نیز چند بار دیگر این کار تکرار شد. وی سومین پمپ بنزین ساخته شده در تهران را پمپ بنزین دروازه دولت تهران معرفی کرد که قرار است یکم تیر به عنوان نخستین موزه پمپ بنزین تهران افتتاح شود.

نعمت‌الهی چهارمین جایگاه پمپ بنزین ایجاد شده را جایگاه پمپ بنزین «گلوبندک» معرفی کرد و افزود: از بین این چند جایگاه فقط جایگاه پمپ بنزین «گلوبندک» و «دروازه دولت» به دلیل حفظ سازه قدیمی آن‌ها در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده‌اند.

او اما درباره سازه جایگاه پمپ بنزین وصال نیز اظهار می‌کند: مستندات دقیقی از این‌که سازه اولیه این جایگاه چگونه بوده و آیا مشابه سازه جایگاه دروازه دولت بوده یا خیر، در اختیار نداریم. بر اساس اطلاعاتی که سایت این پمپ بنزین در اختیار مخاطبانش قرار می‌دهد، تاریخ ایجاد این جایگاه یعنی ۱۳۰۸ است. جایگاه وصال با قدمت ۸۸ ساله در سال ۱۳۰۸ توسط کمیانی نفت انگلیس-ایران افتتاح شد. این جایگاه ازآن زمان دارای دو سکو برای سوخت‌گیری که حاوی پمپ‌های بنزین و نفت گاز بود ساخته شد، در سال ۱۳۲۵ با توجه به پیشرفت تکنولوژی تغییراتی در ارائه خدمات سوخت‌رسانی انجام داد، همچنین با افزایش تقاضا در سال ۱۳۴۸ این جایگاه به سکوهای خود اضافه کرد. این جایگاه که جایگاه شماره دو قدیم تهران نام داشت در آدرس قدیم نبش خیابان شاه‌زاده نزدیک دانشگاه قرار داشته است.

آتش شاید پس از زلزله یکی از مهم‌ترین عوامل

تخریب یکباره بناها و محوطه‌های باستانی باشد. عاملی که در صورت وقوعش در چشم به‌هم‌زدنی وسعت می‌گیرد، به سختی مهار می‌شود، نیاز به لوازم و امکانات خاص دارد و می‌توان در کسری از زمان اثری از بنای تاریخی باقی نگذارد. آتش‌سوزی در بناهای تاریخی تنها در ایران اتفاق نمی‌افتد. واقعه‌ای که در یک سال اخیر برای بسیاری از بناها

و محوطه‌های تاریخی در سراسر دنیا اتفاق افتاده است. نمونه‌اش موزه برزیل است. موزه‌ای که ۳ آگوست ۲۰۱۸ از ساعت ۷ و ۳۰ دقیقه به وقت محلی شروع به سوختن کرد و تا صبح روز سه‌شنبه ویران شد. خانه‌ای که در بین سال‌های ۱۸۰۸ تا ۱۸۲۱ محل سکونت اعضای خاندان سلطنتی پرتغال بود که در سال ۱۸۰۷ از دست ارتش ناپلئون فرار کردند و به ریودوژانیرو آمدند. این خانه در سال ۱۸۹۲ابه موزه ملی برزیل تبدیل شد و البته سرانجامی جز سوختن نداشت. نمونه دیگری از این حادثه برای کلیسای ۹۰۰ ساله نوتردام فرانسه افتاد. کلیسایی مشهور که در «یک تراژدی وحشتناک» دچار آتش‌سوزی شد. به گفته مقام‌های فرانسوی، آتش گنبد، سقف و دست‌کم یکی از پنجره‌های بزرگ کلیسا را به کلی نابود کرده، اما آثار تاریخی و هنری موجود در این ساختمان پیش از سرایت آتش به محل نگهداری آن‌ها، از کلیسا خارج شده است.

آتش‌سوزی در بناها و محوطه‌های باستانی اما در ایران آماری متفاوت دارند. شمارشان هر سال بیشتر می‌شود و اخبار متعددی از آن در رسانه‌ها منتشر می‌شود. گرچه تا کنون محوطه‌های باستانی زیادی در ایران درگیر حریق شده‌اند اما هگمتانه همدان از اهمیت خاصی برخوردار است. شاید یکی از آن قدمت و اهمیت تاریخی آن باشد. شاید خطری باشد که ثبت جهانی هگمتانه را تهدید می‌کند. هرچه که باشد آتش‌سوزی در محوطه‌های تاریخی یکی از اتفاقاتی است که بسیار رخ می‌دهد و به آسانی از آن عبور می‌شود. مسئولان میراث فرهنگی آن را امری طبیعی می‌دانند. هرچند می‌گویند برای جلوگیری از آن اقدامات متعددی از جمله هرس گیاهان خودرو انجام می‌دهند.

علی‌المالیر، مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان همدان به ایلنا گفته است: طبیعی است که به دلیل رشد گیاهان روی تپه و عبور و مرور رهگذران و بی‌توجهی که ممکن است درخصوص انداختن زباله و ته‌سیگار داشته باشند، شاهد وقوع آتش‌سوزی باشیم. همچنین ممکن است به دلیل گرما این آتش‌سوزی رخ دهد. او یادآور شد: ضمن آنکه آنچه در هگمتانه کاوش شده در محوطه‌ای قرار دارد که امکان وقوع آتش‌سوزی در آن وجود ندارد چراکه تحت نظارت است و اقدامات حفاظتی در آن انجام می‌شود. در بخش‌هایی که کاوش نشده‌اند، آثار در عمق ۳ تا ۴متری قرار دارند و محافظت می‌شوند و باز آتش‌سوزی به آنها آسیب

خطر حریق تا چه اندازه محوطه‌های تاریخی ایران را تهدید می‌کند؟

آتش در کمین تاریخ

گروه ایران‌شهر: تابستان که می‌شود بازار آتش‌سوزی هم در مراتع و جنگل‌های ایران داغ می‌شود. البته این آتش‌سوزی فقط به جان طبیعت نمی‌افتد. محوطه‌های تاریخی رویاز که در دل مراتع و دشت‌های مستعد آتش‌سوزی قرار دارند نیز از این ماجرا جان سالم به در نمی‌برند. در جدیدترین آتش‌سوزی که همین چند روز پیش رخ داد هگمتانه در آتش سوخت. گرچه به سرعت مهار شد و به گفته مسئولان میراث به آثار تاریخی آسیبی وارد نشده اما همچنان بیم آن می‌رود که آتش باز هم به جان این منطقه بیفتد. همانند اتفاقی که بارها برای قبرستان خالد نبی در استان گلستان افتاد و آن را نابود کرد. گرچه آتش به بسیاری از قبرهای سنگی خسارت زیادی وارد نکرد اما مرتع به طور کامل از بین رفت و چیزی جز یک دشت سوخته با سنگ‌های شکسته از بی‌توجهی هر جای نگذاشت. با این حال هر ساله آتش‌سوزی در دشت‌ها و مراتع باستانی رخ می‌دهد و به تعداد آن‌ها اضافه می‌شود و در این میان مسئولان محوطه‌ها و بافت‌های تاریخی آن را اتفاقی طبیعی و غیرقابل اجتناب می‌دانند که به دلیل رشد گیاهان روی تپه و عبور و مرور رهگذران و بی‌توجهی آنها با انداختن ته‌سیگار یا زباله روی زمین برمی‌گردد. اما آنچه مطرح است نگرانی از ساده شدن و عادت به این ماجرا است. آتشی که روشن می‌شود و تاریخی که می‌سوزد.

دود آن‌ها به محوطه‌های تاریخی که از دل خاک بیرون آمده‌اند نیز زیاد است. وی با تأکید بر این‌که کاوش‌های انجام‌شده در محوطه‌ای مانند هگمتانه در طول سال‌های گذشته در نقاط مختلف این محوطه تاریخی انجام شده است، گفته است: میزان آسیب‌ها بستگی به درجه حرارت آتش و مدت زمان آن دارد، که چه میزان به زیرزمین نفوذ می‌کند، حتی ممکن است در یک نقطه بافته‌های باستان‌شناسی را از بین ببرد. این باستان‌شناس پیشکسوت با این وجود افزود: هر چند در نقاط مختلف هگمتانه فاصله یافته‌های باستان‌شناسی در هر منطقه تا سطح زمین متفاوت است و در یک نقطه بین ۴۰ و ۵۰ سانتی‌متر و در نقطه دیگر ممکن است این فاصله به چند متر برسد. با این وجود آتش‌سوزی تنها نگرانی فعالان میراث‌فرهنگی درخصوص هگمتانه نیست چراکه سال‌هاست این تپه تاریخی در فهرست ثبت در میراث جهانی قرار دارد اما موانعی برای ثبت جهانی آن وجود دارد که قابل بررسی است. شاید بتوان از فعالیت مشاغل مزاحم به عنوان یکی از موانع ثبت جهانی هگمتانه یاد کرد.

مالیرم دراین خصوص گفت: ساماندهی مشاغل در حوزه فعالیت ما نیست اما آنچه مهم است آن است که بخشی از عرصه هگمتانه که هنوز تملک نشده شاهد وجود بازار آهن‌فروشان هستیم که

مدیرکل میراث فرهنگی آذربایجان شرقی خبر داد

آغاز مرمت بازار «ایکی قاپیلی» تبریز تا چند روز دیگر

مدیرکل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی آذربایجان شرقی با اشاره به آخرین وضعیت مرمت بازار سوخته تبریز اعلام کرد که پیمانکار این پروژه تعیین و در محل مستقر شده و طی دو سه روز اخیر نیز فعالیت‌های خود را شروع کرده است. به گزارش ایسنا، مرتضی آبدار با تأکید بر این مطلب که بازار «ایکی قاپیلی» بر اساس نقشه‌های میراث فرهنگی و به همان شکل اولیه خود بازسازی می‌شود، یادآور شد: مساحت زمین ایکی قاپیلی نزدیک ۲۵۰ متر بوده و با احتساب طبقه دوم برابر با ۲۵۰۰ متر است که البته با محیط پیرامونی این مساحت دو برابر می‌شود؛ برای مرمت است بازار پیمانکار گرفته‌ایم و در محل مستقر هستند که طی دو سه روز اخیر نیز فعالیت‌های خود را شروع کرده‌اند. مدیرکل میراث فرهنگی استان با بیان این‌که تا دیروز فرآیند نخاله‌برداری از این مکان ادامه داشت، افزود: هیئت امنای این بازار نیز در بحث بهسازی و بازسازی مشارکت می‌کنند و اقداماتی که گفته شده در حال انجام است. وی با تأکید بر این‌که بازار ایکی قاپیلی بر اساس نقشه‌های میراث فرهنگی و به همان شکل اولیه خود بازسازی می‌شود، گفت: البته سازه‌هایی نیز به‌صورت اضافی و غیرقانونی در این مکان نصب شده بود که در

ایران‌شهر

اخبار

افزایش دوباره تردد اتباع عراقی از مرز شلمچه

سرپرست پایانه بین‌المللی شلمچه گفت: تردد اتباع عراقی از گذرگاه مرزی شلمچه با رایگان شدن روانید پس از ماه مبارک رمضان شتاب گرفته و رو به افزایش است.

به گزارش ایرنا، احسان نونژاد شمار تردد از گذرگاه مرزی شلمچه در ۲ ماهه نخست امسال را ۴۶۳ هزار و ۷۹۶ تردد بیان کرد و گفت: از این تعداد ۳۳۵ هزار و ۲۶۹ تردد از اتباع خارجی ثبت شده و ۱۲۸ هزار و ۵۲۷ مورد تردد نیز مربوط به زائران ایرانی بوده است. وی گفت: بیش از ۱۴ درصد تردد مرزی کشور از مرز شلمچه انجام می‌شود. نونژاد با بیان اینکه تمام امکانات لازم برای روان سازی تردد مسافران در مرز شلمچه فراهم شده است گفت: در حال حاضر تمام امکانات لازم برای روان‌سازی تردد مسافران ایرانی و اتباع خارجی از گیت‌های گذرنامه‌و سالن مسافربری شلمچه فراهم است. سفر زیارتی مشهد مقدس و گردشگری سلامت بیشترین سفرهای اتباع عراقی از مرز شلمچه را شامل می‌شود. مرز بین‌المللی شلمچه در ۱۵ کیلومتری خرمشهر از گذرگاه‌های مهم تردد زائر و کالا به کشور عراق است. سالانه بیش از هفت میلیون زائر و مسافر بین ایران و عراق تردد می‌کنند.

خنگی، علت تلفات گسترده آبریان در سواحل شرقی خلیج چابهار

رئیس مرکز اقیانوس شناسی چابهار در پی تلفات گسترده آبریان در سواحل شرقی خلیج چابهار گفت: طبق بررسی‌های اولیه علت قطعی مرگ و میر در دست بررسی است و لیکن احتمالاً خنگی ناشی از کمبود اکسیژن حاصل از شکوفایی گونه‌های کشندی از عوامل ایجاد این تلفات است.

به گزارش ایسنا، امیر قاصی‌لو در پی تلفات گسترده آبریان در سواحل شرقی خلیج چابهار (محدوده پلاژ تفریحی مکران) با اعلام همزمانی رخداد پدیده کشند سرخ با این مرگ و میر گسترده، عامل اصلی پدیده کشند سرخ در خلیج چابهار در مورخ ۲۶ خرداد ۹۸ را گونه پلانکتونی *Akashiwo sanguinea* و *K.Hirasaka* *Gert Hansen & Moestrup*، ۲۰۰۰ با غلظت دو میلیون و پانصد هزار سلول در لیتر اعلام کرد و افزود: مطالعات محققان مرکز اقیانوس‌شناسی دریای عمان و اقیانوس هند (چابهار) نشان می‌دهد میزان اکسیژن حل شده در سطح آب منطقه که با میزان غلظت پلانکتون‌ها در آب ارتباط مستقیم دارد، به حدود ۴ میلی‌گرم در لیتر رسیده است که در اعماق بیشتر می‌تواند سبب ایجاد شرایط نامساعد برای آبریان کفزی شود. وی این تلفات گسترده را شامل تعدادی از گونه‌های ماهیان غضروفی و استخوانی، خرچنگ و میگو به عنوان مثال *Gerres* *Platycephalus* ، *Netuma sp.* *sp.* *Gymnura* ، *Siganus luridus* ، *indicus* *Muraenesocidae* *poecilura* *Diagramma pictum* *Acanthopagrus* (*Portunus pelagicus* *Solea sp* *sp* اعلام و اظهار کرد: در زمان وقوع پدیده «کشند قرمز» که حاصل افزایش مواد مغذی و دمای آب است، خصوصیات فیزیوشیمیایی آب از جمله دما ۳۱.۴، میزان اسیدیته آب ۸.۱۳، شوری آب ۲۶.۳، میزان اکسیژن محلول در آب ۴.۰۸ و هدایت الکتریکی آب را ۵۴.۴ ضبط و ثبت شد.

ترمیم نیمی از مرجان‌های سفیدشده خلیج چابهار

عملیات میدانی پایش مرجان‌های خلیج چابهار توسط پژوهشگران مرکز اقیانوس‌شناسی چابهار نشان داد که تقریباً نیمی از کلونی‌های مرجانی سفیدشده ترمیم یافته‌اند. به گزارش روابطعمومی وزارت علوم، پژوهشگاه ملی اقیانوس‌شناسی و علوم جوی، بر اساس نتایج عملیات میدانی پایش وضعیت سفیدشدگی مرجان‌های سخت خلیج چابهار که عمدتاً از دو گونه شاخ گوزنی و گل کلمی تشکیل شده است، با گذشت یک سال از زمان وقوع سفیدشدگی، تقریباً نیمی (۴۳.۸ درصد) از کلونی‌های مرجانی سفیدشده ترمیم یافته‌اند. محققان مرکز اقیانوس‌شناسی خلیج‌فارس (چابهار) معتقدند که پدیده سفیدشدگی که بر اثر افزایش شدید دمای آب و در اثر دفع ناخودآگاه/ خودآگاه جلبک تک‌سلولی هم‌زیست با مرجان‌ها ایجاد می‌شود، به‌عنوان یکی از عوامل اصلی تهدیدکننده حیات مرجان‌های سخت به شمار می‌آیند. بر اساس مطالعات پژوهشگران این مرکز، مرجان‌های سخت زنده بیشترین درصد از پوشش بستر را در محل مورد مطالعه یعنی منتهی‌الیه شرقی خلیج چابهار به خود اختصاص داده‌اند و بسترهای ماسه‌ای و صخره‌ای در مقام‌های بعدی قرار داشتند.

رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری:

حاضر نیستیم حتی چند سنت برای گردشگری هزینه کنیم

رئیس سازمان میراث‌فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری گفت: گردشگری بهترین محل صادرات فرهنگ کشورها است و در ایران نیز صنعت گردشگری در سال ۹۷ بنا بر اعلام بانک مرکزی توانست ۸/۱۱ میلیارد دلار در تولید ناخالص ملی نقش داشته باشد.

به‌گزارش سازمان میراث‌فرهنگی، علی‌اصغر مونسان که به اصفهان سفر کرده است در حاشیه بازدید از عمارت چهلستون اصفهان با گلایه از تخصیص نیافتن اعتبار برای بخش تبلیغات در صنعت گردشگری و مقایسه این صنعت با صنعت نفت گفت: سازمان جهانی گردشگری به ازای هر گردشگر ۱۳۵۰ دلار درآمد برای ایران در نظر گرفته است که اگر این رقم با هر بشکه نفت ۶۰ دلاری محاسبه شود، آنوقت درمی‌یابیم که هر گردشگر چه نقشی در اقتصاد کشور دارد. مونسان افزود: به ازای هر بشکه نفت ۱۰ دلار سرمایه‌گذاری صورت می‌گیرد و ۶۰ دلار نیز به فروش می‌رسد. اما در حوزه گردشگری ۱۳۵۰ دلار به ازای هر گردشگر عاید کشور می‌شود که متأسفانه حتی چند سنت هم حاضر نیستیم برای آن هزینه کنیم. او گفت: گردشگری امروز اقتصاد سوم جهان است و بسیاری از کشورهای در حال توسعه به دلیل ارزآوری خوب، سرمایه‌گذاری اندک و قدرت ایجاد اشتغال بالا، از این صنعت به عنوان مسیر میان‌بر رشد و توسعه استفاده می‌کنند. معاون رئیس‌جمهوری افزود: متوسط سرمایه‌گذاری برای هر گردشگر در دنیا بین ۷۱ تا ۲۲ دلار است، این در حالی است که در کشور ما این عدد زیر نیم سنت است، اما خوشبختانه گردشگری در سال‌های اخیر توانسته در اقتصاد کشور ایفای نقش کند. او افزود: سال گذشته ۲۰۳هزار شغل در بخش گردشگری و صنایع‌دستی ایجاد شد و هم‌اکنون نزدیک ۱۸۰هزارمیلیارد تومان پروژه‌های حوزه صنایع‌دستی و گردشگری در کشور در حال اجرا است که نشانه امید سرمایه‌گذاران به این بخش است.

مونسان اصفهان را یکی از اهداف و مقاصد مهم گردشگری کشور اعلام کرد و گفت: خوشبختانه سال گذشته ۸/۷ میلیون نفر گردشگر وارد کشور شدند، در حالی که سال ۹۶، این عدد ۱/۵ میلیون گردشگر بود. رئیس سازمان میراث فرهنگی افزود: در حوزه گردشگری، تبلیغات اولویت زیادی دارد و تلاش شده است اعتبارات خوبی به‌ویژه در حوزه گردشگری خارجی اختصاص یابد.

گیوه‌دوزی مهریز ثبت ملی می‌شود

رئیس اداره میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری شهرستان مهریز از ارسال پرونده هنرصنعت گیوه‌دوزی این شهرستان برای ثبت در فهرست آثار ملی خبر داد.

به گزارش ایسنا، الهام جلوداری، ضمن اعلام این خبر افزود: در حال حاضر دو کارگاه گیوه‌دوزی با اشتغال هفت نفر در شهرستان مهریز مشغول به فعالیت است. به گفته وی، هر ساله در این دو کارگاه بالغ بر ۵۰ جفت گیوه تولید می‌شود که عمدتاً نیز در داخل استان مورد استفاده قرار می‌گیرد با به عنوان سوغات خریداری می‌شوند. جلوداری گفت: مواد اولیه گیوه که بیشتر پنبه و نخ است، در استان تهیه می‌شود و گیوه‌بافان مهریزی، این هنر صنعت قدیمی را با آموزش ۷۰ نفر در مهریز زنده نگه داشته‌اند. پیش از این هنر چاقوسازی و سیدبافی شهرستان مهریز در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسیده و گیوه‌بافی نیز از هنرهای دستی در شرف ثبت ملی است. گیوه‌بافی یا گیوه‌دوزی از قدیمی‌ترین صنایع دستی سرزمین پارس (ایران) است و طبق سندهای تاریخی به‌دست‌آمده پیشینه این صنعت به حدود ۱۰۰۰ سال پیش بازمی‌گردد.

